

አብ ከባቢ ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ዝዝረብ ኣበሃህላታት ክእረም ይግባእ።

ምኽንያቱ ኣጸገምቲ ስርዓታት ደኣምበር፡ ህዝብታት ኣብ ነንሕድሕዶም ኣጸገምቲ ክኾኑ ኣይክእሉንዮም።

ልኡላውነት ሃገራት ከም ሓቂ ከም ሕገ ብህዝብታትዮ ዝድለ ዝውሰንን ዝሕሎን። ነዚ መረጋገጺ ክኾነና ዝኸእል፡ ልኡላውነት ኣብ ሓደጋ ኣብ ዝወድቀሉ ኣጋጣሚ ነፍስ ወከፍ ዜጋ ሓንቲ ሃገር፡ ዓቢኡ ንእሱ፡ ሰብኣዩ ሰብይቱ፡ ወዱ ንሉ፡ ብኣካል፣ ብገንዘብ፣ ብዓይነት ኮነ ብሞራል ዝገብር ምርብራብዮ። ዓደቦ ከይድፈር፡ ባህሊ ከራኸሰ፡ ታሪኽ ከይብረዝሞ ሃገር ኣልቦ መንነት ኣለቦ ኮይኑ ዘርምዘርም ከይተርፍ፡ ልኡላዊ ግዝኣቱ ካብ ተተናኽልቲ ጸላእትን ወረርሽኝን ንምክልኻል ብተግባር መስዋእቲ ዝኸፍል ህዝቢዮ። እቶም መራሕትን ልሂቃንን ኢና ዝብሉሱ ቅዲ ኩናት ይሕንጽጹ፡ ሓይሊ ሰብን ናይ ኩናት መሳለጥያን ይምድቡን የወሃህዱን ምበር፡ ብዙሕ ኣብ ዓውደ ኩናት ኣትዮም ክዋሰኡ ኣይረኣዩን። ኣይኮነን እቶም መራሕቲ ደቆምን ቀረባ ስድራ ቤቶምን ካብቲ ልኡላውነት ንምኸባር ዝተኣገደ ባርዕ ኣብ ርሑቕ ርሕቀት ኮይኖም ክዕዘቡ ኢና ንርእዮ። መራሕቲ ህግደፍን ስድራ ቤቶምን ቀረባ ኣብነት ናይዚ ኣምስሉ ኣካይዳዮም።

ልኡላውነት ግዝኣታዊ ሓድነት ድዩ፡ ልኡላውነት ህዝባዊ ሓርነት ብሃገር ደረጃ ኣብ ሓደጋ ወዲቑ፡ ነዚ ንምዕጻፍ ኣንጻር ተጻባእትን ጸላእትን ዝግበር ሃገር ከደን ምልዕዓል፡ ድልውነት ንመስዋእትን ስንክልናን ከኣ “ህዝባዊ ኩናት” ተባሂሉዮ ይጽዋዕ። እዚ ኣብ ዓለምና ብተደጋጋሚ ዝተራእየ ፍጻሜታትዮ። ልኡላውነት ግዝኣታዊ ሓድነት ይኹን ህዝባዊ ልኡላውነት ኣብ ሓደጋ ዝወድቀሉ ቀንዲ ምኽንያት ድማ፡ ውሽጣዊ ስነትን ልዕልና ግዝኣተ ሕግን ኣብ ዝጠፍኡሉ ኩነታትዮ። ኣብ መንጎ ናይታ ሃገር በዓል ቤት ዝኾነ ህዝብን፡ ካብ ህዝቢ ውክልና ረኺቡ ብሕገ ንዝተወሰነሉ ደረት ግዜ ከመሓድር ኣብ ኮረሻ ስልጣን ዝደየበ ፖለቲካዊ ሓይልን ዝእቶ ናይ ኩነትራት ስምምዕ ክልሕልሕ ወይ ክብጠስ ኣብ ዝጀመረሉ፡ ብገንዘብን ነዋትን ህዝቢ ቅልጽሙ ዘሕበጠ መንግስታዊ ጉጅለ ከም ቃሕታኡ ክኸይድ ክውስን እንክሎ ዝፍጠር ዘቤታዊ ዝርገትዮ።

ኣብ ከምዚ ዝበለ በዓል ቤታዊ ኩነታት፡ ህዝቢ ኣብቲ ዝመርሖ ዘሎ ፖለቲካዊ ሓይሊ እምነት የጉድልሞ ኣነፈት ኣጥፊኡ ኣብ ሰንፈላል ይኣቱ። እቲ መንግስታዊ ሓይሊ ድማ ውጥን ኣውጺኡ ነገራት ኣወሃሂዱ ምምራሕ ይስእን። ነገራት ኣብ ክንዲ ዝጥርነፍ ይዛባዕ። ብመንግስቲ ዝፍኖ ኣስተምህሮ ኮነ ዜናዊ ሓበሬታ ዝተጋነነ፡ ሓሶት ዝበዝሖ፡ ዝህድድ ኣብ ክንዲ ዘንቅሕ፡ ዘጉድም፡ ኣብ ክንዲ ዘተሓቕቑፍ ዘቀሓሕር ትሕዝቶ ዘለዎ ይኸውንሞ መሊሱ እቲ ጋግ ይብእስ። ኣይኮነን እቲ ሓፋሽ ህዝቢ እቲ ዝተወደበ ነፍቱ መቆጸጺ መስኖታት ዝተሰርዓሉ፡ ናብቲ መንግስቲ ቅርበት ኣለዎ ዝበሃል፡ ዕጡቕ ክፍልታት፡ ህዝባዊ ማሕበራት ..ወዘተ ኣብ እምነት ጉድለት፡ ኣብ ጥርናፊ ምልሕላሕ የርኢ። ሽዑ ኩሉ ሃገራዊ ጉዳያት ኣብ ሰንፈላል ይወድቑ። ከም ህግደፍ ዝበለ ዘይሕጋውን ዘይሓላፍነታውን መንግስታዊ ጉጅለ ከኣ ነዚ ባዕሉ ዝፈጥሮ ናይ ህዝቢ ሰንፈላል የመሓድር። ዓቕሙ ክንዲ ዝፈቐደሉ ምስ ካልኣት ህዝብታትን ሃገራትን ከጋጭም፡ መሊሱ ከተግርቕ ኣሎ ዝበሃል ውዲታት ይኣልም። ኣብ ቃሕ ዝበሎ ግዜ እከለ መባእስትኻዩ ይብሎ፡ ተገልቢጡ ፈታዊኻዩ ዝብል ጎስጓጎት የካይድ።

እቲ ሓቂ ግን፡ ኣብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን ኩነታት፡ ሓደ ህዝቢ ብናቱ ተበግሶ፡ ናይ ሓደ ህዝቢ ወይ ህዝብታት ጸላኢ ኣይኮነን። ኮይኑውን ኣይፈልጥን። ብናቱ ተበግሶ ሓደ ናይቲ ካልእ መሰል ኣይዳፋእን። ልኡላውነት ኣይደፍርን። ቀይዲ ዝበተኹ ጸረ-ህዝቢ ስርዓታትዮም መሰል ህዝብታት ዝዳፈሩ። ልኡላውነት ሃገራት ዝወሩ። ህዝብታት ሕድሕዶም ክጠራጠሩ ክተፋነኑ ዝገብሩ። ቅድምን ድሕርን ናይቲ ብጉልባብ ዶብ ኣብ መንጎ መንግስቲ ህግደፍን ኢትዮጵያን ዝነበረን ዘሎ ዝምድናታት፡ ዝተፈብረኹ ሓሶታት፡ ክፍጠር ዝተደልዩ ጽልእን፡ ብሃንደበት ዝስማዕ ዘሎ መቕጸሪ ዘይብሉ ተፋቕርና ተደሚርናን መሃዘቲ ጽልእን ኣጎድቲ ኩናትን መንግስታት ምበር ህዝብታት ከምዘይኮይኑዮ ዘርኢ። እቲ ከረጋግጽዎ ዝደልዩ ሸቶ ኣብ ስልጣን ምቕናይዮ። ዝጥቀምሉ ጉልባብ ከኣ፡ እከለ ሕማቕካ ይደሊ ኣሎ፡ ክወረካ ይዳሎ ኣሎ፡ ዝብል ክብረት ልኡላውነትዮ። ጸረ-ህዝቢ ስርዓታት ብተሓሳስባኦም ድኹማት ስለዝኾኑ፡ ህዝቢ መንጎ መንጎ ትማሊ ወሪሩካ፡ በዓል ደምካዮ። ሕጂ ድማ እነሆ ከምዚ ይብል ይገብርን ስለዚ ተዳሎ እናበሉዮም ድሕሪት ተመሊሶም ህዝቢ ንህዝቢ ከፋልሱ ዝህቅኑ። ህግደፍ እንታይ ይብልን የግርብን ኣሎ ልቢ ኣልካ ምክትታል ናይዚ ሓቕነት ምርግጋጽዮ።

ካብ ታሪኽ ዝቐሰምናዮ ትምህርቲ ውልቀ መለኹቲ ስርዓታት ብኹሉ መለክዒ ሓደገኛታት ለክምቲ ምዃናምዮም። ብፍላይ ኣብ ፖለቲካዊ ንቕሓት ድሒሪት ኣብ ዝተረፈ ሕብረተ-ሰብ ኣተሓሳስባኦም ኣስካርን ኣደናጋርንዮ። ቅዋም ዝበሃል ነገር ስለዘይስቆሮም፣ ብዛዕባ ባይቶ ወክልቲ ህዝቢ ዝበሃል ነገር ስለዘይዓጠም፣ ህላወ ነጻ መራኽቢ ብዙሓን ኣብ ኢዶም ስለ ዘሎ፣ ኣዕናዊ ኣረኣኢያኦም ኣብ ሓደ ረፋድ ኩናት ወሲንካ ህዝብታት ንዓመታት ክዋግኡ ክዳመዩ ምግባር ንዓታቶም ቀሊልዮ።

ናይ ኤርትራ ወልቀ መላኽ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ናይ ከምዚ ዝበለ ሓደገኛ ኣብራሲ ኣካይዳ ዘይካትዕ ኣብነትዮ። ብዘይ ጭቡጥ ምኽንያት ብልኡላውነት ኣሳቢቡ ንህዝቢ ኤርትራ ምስ ካልኦት ኣሕዋት ህዝብታት ከጸልኦን ኣብ ኩናት ኣእትዮ ክጠብብን ካብ ጸረ-ህዝቢ ደርባዊ ባህሪኡ ዝውለድ ዕለታዊ ዋኒኑዮ። ህዝብታት ግን ባዕሎም ንባዕሎም ኩናት ከፊቶም ኣይዳመዩንዮም። ምኽንያቱ ህዝብታት ኣብ ነንሕድሕዶም ንሳቶም ባዕሎም ዝጠንቁ ጸገም ክፈጥሩ ኣብ ታሪኽ ተጠቐሱ ኣይፈልጥን። ህዝብታት ደለይቲ ጽቡቕዮም። ህዝብታት ናይ ሕድሕዳዊ ምክብባር ምትሕግጋዝ ምብር፣ ብዛዕባ ሓደ ነቲ ካልእ ኣጥፊኡ ክርባሕ ዝብል ሕልሚ ኮነ መደብ የብሎምን።

ኣብ መጀመርያ 90ታት ሱዳን ክትህረም እንከላ፣ ኣብ ክፍላ 90ታት የመን ክትድገም እንከላ ሓላኒኡ ደላይኡ ስርዓት ህግደፍዮ ነይሩ። ኣብ ምዝም 90ታት ኢትዮጵያ እንተተዳህለለት ሕጂውን ናይዚ ከምዚ ዝበለ ኣሕዛንን ኣብራሲን ተግባር ተሓታቲ ስርዓት ህግደፍዮ። ህዝቢ ኤርትራ ምስ ዝጎራበትዎ ህዝብታት ሓቢርካ ተሳኒኻ ተኸባቢርካ ተኸፊልካ ናይ ምንባር ምብር ጽልኢ ናይ ምጽሕታር ባህሪ ኣይነበሮን የብሉን ድማ።

ኣብዚ እዋን ኣብዚ ዝነበረሉ ዘለኹ ከባቢ ማለት ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ህዝብታት ኤርትራን ኢትዮጵያን ዕርቀ ሰላም ገይሮም። ህዝብታት ሶማሊያን ኤርትራን ዕርቀ ሰላም ተፈራሪሞም። ጽባሕ ከኣ መን ይፈልጥ ምስ ሱዳን የመን ጅቡቲ... ዝብል ኣበሃህላ ቀጸሊ ክስማዕ ቀኒዮ ኣሎ። ኣነ ግን እዚ ከምዚ ዓይነት ኣበሃህላ ናይ ትሕዝቶ ጌጋ ስለዘለዎ፣ ዘይተባእሱ ህዝብታት ተዓራቓኦም ናይ ሰላም ስምምዕ ከቲሞም ክበሃል ልክዕ ኣይኮነን ክእረም ኣለዎ ዝብል ርእይቶ ኣለኒ።

ኩሉ ግርጭታት ነናቱ ተሓታቲ ኣለዎ። ስርዓታት ዝፈጠርዎ ባእሲ፣ ስርዓታት ዝገብርዎ ዕርቂ ብቐጥታ ንዓታቶም ብዝገልጽ መልክዑ ደኣ ክቐርብ ኣለዎ ምብር፣ ሃገረ እከለ ምስ እከለ ተባሂሉ ክግለጽ ኣብ ቦትኡ ኣይኮነን። ስለምንታይሲ ሃገር ማለት ህዝቢዮ። ስርዓታት ግን ብፍላይ ከም ጉጅለ ህግደፍ ዝበሉ ፋላት ንህዝብን ሃገርን ኣይውክሉን። ንልኡላዊት ሃገር ይመርሕ ክሳብ ዝሃለወ ከም ህዝብን ሃገርንዮ ዝግለጽ ዝብል ደርቕ ምጉት እንተዘይቀረቡ፣ ናይ ትሕዝቶ መሰረት ዘለዎ ክትዕ ሓደ ፋላል ጉጅለ ዝብሎን ዝገብሮን ናብ ህዝቢ ክላገብ የብሉን።

ምኽንያቱ ህዝቢ ኤርትራ ብውላደይ ዝብሎ ዝተጠልመ፣ ዘይተጸበዮ ዘቤታዊ ኩናት ዝተኣወጀ፣ ኣብ ኣዝዩ ዝመረረ ህይወት ዝነብር ዘሎ ህዝቢ ደኣምብር፣ ኣብ ልዕሊ ካልኦት ጽልኢ ኣይጸሕተረ ኩናት ኣይወለዐ። ሓደ ባህሪኡን ባህሉን ንኸምኡ ዝዕድም ኣይኮነን። ካልኣይ ብመድረኽ ኣንጻር ንገዛእ ርእሱ መሰረታዊ ሓርነታዊ መሰሉ ዝተመንጠለን ካብኡ ንምግልጋል ኣብ ቃልሲ ዝርከብን ህዝቢ ስለዝኾነ፣ ኣብ ጸገሙ ኣለና ኣብ ጎንኻ ዝብሉ ሞራላውን ነዋታን ደገፋት ዝገብሩ ጎረባብትን ፈተውትን ክህልውዎ ዝጽዕርን ዝብህግን ደኣምብር፣ ባዕሉ ጸላእቲ ክፈጥር ብዝኾነ መጎት ዝእመን መርተዖ ክቐርበሉ ዝኸእል ኣይኮነን። ስለዚ እዚ ዕርቀ ሰላም ህዝቢ ኤርትራ ኢትዮጵያን ከምኡውን ዕርቀ ሰላም ህዝቢ ኤርትራን ሶማልን ዝበሃል ጉዳይ ብቐጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ ነቶም ህዝብታት ዝምልከት ኣይኮነን። ልሙድ ግን ከኣ ግጉይ ኣበሃህላ ስለዝኾነ ክእረም ኣለዎን ይግባእን።

ካብ ጽጉሃና ዘርኣይ
ካርቱም ሱዳን።

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፣ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፣ 05-09-2018